

Skaidrojums par pašvaldību budžeta izpildi

Pārskatā par pašvaldību konsolidētā budžeta izpildi uzrādīta pašvaldību budžetu izpilde 2009.gadā. Pārskats sagatavots pēc naudas plūsmas principa un tajā apkopoti dati par 142 pašvaldību pārskata gada ieņēmumiem, izdevumiem un budžeta finansēšanu.

Pārskata par pašvaldību konsolidētā budžeta izpildi sagatavošanas pamatprincipi

Pārskats par pašvaldību konsolidētā budžeta izpildi sagatavots, apkopojot un konsolidējot pašvaldību budžetu izpildes pārskatus. Konsolidācija veikta, izslēdzot savstarpēji atbilstošus ieņēmumu un izdevumu posteņus, pielietojot “mazākuma” principa metodi, t.i., konsolidējot izslēgtas savstarpēji ekonomiski atbilstošo pozīciju mazākās summas. Konsolidējot pašvaldību budžetus, izslēgtas šādas pozīcijas (iekavās norādītas atbilstošās pozīcijas):

- pamatbudžetā:
  - pašvaldību budžetu savstarpējie norēķini (ieņēmumi/ izdevumi) – Ls 160 237 234,
  - pašvaldību iemaksas Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā (ieņēmumi/ izdevumi) – Ls 68 429 260,
  - pašvaldību savstarpējie procentu maksājumi – Ls 621,
- speciālajā budžetā:
  - pašvaldību budžetu savstarpējie norēķini (ieņēmumi/ izdevumi) – Ls 8 183 985,
  - pašvaldību savstarpējie procentu maksājumi – Ls 1 602,
- pašvaldību savstarpējie maksājumi starp budžetu veidiem (ieņēmumi/ izdevumi) – Ls 15 427 580,
- savstarpējie aizņēmumi/ aizdevumi (finansēšana):
  - starp pašvaldības budžeta veidiem – Ls 32 051,
  - starp pašvaldībām – Ls 240,
- nodrošinot vienotu pieeju valsts budžeta un pašvaldību budžeta pārskatiem, pašvaldību pamatbudžeta un speciālā budžeta ieņēmumi koriģēti privatizācijas ieņēmumu daļā – Ls 4 003 248 un tie uzrādīti finansēšanā (naudas līdzekļi un noguldījumi).

Pašvaldību budžeta izpilde 2009.gadā

2009. gadā pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumi (ieskaitot ieņēmumus no ziedojumiem un dāvinājumiem) ir 1 334,3 milj. latu, kas ir par 20.7 % mazāk nekā 2008. gadā. Savukārt konsolidētā budžeta izdevumi 2009. gadā ir 1 394,9 milj. latu, kas ir par 22.0 % mazāk nekā 2008. gadā.

Pašvaldību konsolidētā budžeta finansiālais deficīts 2009. gadā ir 60,6 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2008. gadu ir par 43,3 milj. latu mazāks.

Pašvaldību pamatbudžeta izpilde

2009. gadā pašvaldību pamatbudžeta ieņēmumi ir 1 506,1 milj. latu, bet izdevumiem izlietoti 1 523,7 milj. latu. Pašvaldību pamatbudžeta ieņēmumi salīdzinājumā ar 2008. gadu ir samazinājušies par 16,3 %, bet izdevumi — par 18,9 %. Pašvaldību pamatbudžetā finansiālais deficīts 2009.gadā ir 17,6 milj. latu, savukārt 2008. gadā tas bija 80,7 milj latu apmērā.

2009. gadā 97 pašvaldību pamatbudžetā izveidojās pamatbudžeta finansiālais deficīts, kas bijis lielāks par 1,2 milj. latu. Lielākais pamatbudžeta finansiālais deficīts bijis Jūrmalas pilsētai

(3,5 milj. latu), Liepājas pilsētai – (2,5 milj. latu), Bauskas novadam (1,6 milj. latu), Balvu novadam (1,5 milj. latu), Ropažu novadam (1,4 milj. latu) un Salaspils novadam (1,3 milj. latu). Pārskata gadā 74 pašvaldībās finansiālais deficīts bija robežās no 100 tūkst. latu līdz 1,2 milj. latu, bet 17 pašvaldībās tas bija robežās no 7 tūkst. latu līdz 100 tūkst. latu.

2009.gadu pamatbudžetu ar finansiālo pārpalikumu beigušas Daugavpils pilsēta – 6,7 milj. latu, Rīga – 5,8 milj. latu, Ventspils – 3,0 milj. latu, Rēzeknes pilsēta – 2,8 milj. latu, Siguldas novads – 1,6 milj. latu, Valmieras pilsēta – 1,5 milj. latu, Ogres novads – 1,4 milj. latu un Ikšķiles novads – 1,1 milj. latu. 2009.gadā pamatbudžetā finansiālais pārpalikums robežās no 2 tūkst. latu līdz 890 tūkst. latiem ir bijis 37 pašvaldībās.

Pašvaldību pamatbudžeta nodokļu ieņēmumi 2009. gadā ir 677,6 milj. latu, kas ir par 230,8 milj. latu jeb 25,4 % mazāk nekā 2008. gadā. Proporcioniāli lielākā nodokļu ieņēmumu daļa ir ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa, kas pašvaldību budžetā 2009. gadā veido 599,6 milj. latu un salīdzinājumā ar 2008. gadu ir par 231 milj. latu jeb 38,5 % mazāk. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu samazinājums saistīts ar tautsaimniecībā nodarbināto darba samaksas samazināšanos un darba ņēmēju skaita samazināšanos.

Nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi (ieskaitot parādu maksājumus) 2009. gadā ir 73 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2008.gadu ir par 2,37 milj. latu jeb 3,3 % vairāk. Tos veido ieņēmumi par zemi, ieņēmumi par ēkām un būvēm un nekustamā īpašuma nodokļa parādu maksājumi. Nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi par zemi 2009. gadā ir 40 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2008.gadu ir par 4,5 milj. latu jeb 12,7 % vairāk. Nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi par ēkām un būvēm ir 33 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2008.gadu ir par 2,1 milj. latu jeb 6 % mazāk. Kopējie nekustamā īpašuma nodokļa parādu maksājumi ir 0,01 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2008.gadu ir par 0,02 milj. latu jeb 66,7 % mazāk.

Pašvaldību pamatbudžeta nenodokļu ieņēmumi 2009. gadā ir 39,1 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2008.gadu ir par 5,3 milj. jeb 15,5 % vairāk. Lielāko īpatsvaru no pašvaldību pamatbudžeta nenodokļu ieņēmumiem veido ieņēmumi no budžeta iestāžu saņemto un iepriekšējos gados neizlietoto budžeta līdzekļu atmaksāšanas, kas ir 11,6 milj. latu vairāk nekā 2008.gadā. 2009.gadā ieņēmumi no uzņēmējdarbības un īpašuma ir 8,8 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2008.gadu ir par 3 milj. latu jeb 25,7 % mazāk.

Pašvaldību pamatbudžeta ieņēmumi no ārvalstu finanšu palīdzības 2009. gadā ir 943 tūkst. latu, kas ir par 2,5 milj. latu jeb 72,8 % mazāk nekā 2008. gadā. Ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumos ir iekļauti tiešie maksājumi no ārvalstīm.

Pašvaldību pamatbudžeta ieņēmumi no maksājumiem par budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem 2009. gadā bija 98,6 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2008. gadu ir samazinājušies par 8,4 milj. latu jeb 7,8 %. Lielāko īpatsvaru šajā grupā veido ieņēmumi no dzīvokļu un komunālajiem pakalpojumiem 22,7 milj. latu apmērā, ieņēmumi no nomas un īres 12,7 milj. latu apmērā, ieņēmumi no maksas pakalpojumiem par izglītību 14,6 milj. latu apmērā.

Pašvaldību pamatbudžeta izdevumiem 2009. gadā kopumā izlietoti 1 523,7 milj. latu, kas ir par 355,7 milj. latu jeb 18,9 % mazāk nekā 2008.gadā. Proporcioniāli lielākie izdevumi saistīti ar izglītības funkcijas izdevumiem, kuriem tērēti 687,1 milj. latu jeb 45,1 % no pašvaldību pamatbudžeta izdevumiem.

Pašvaldību pamatbudžeta uzturēšanas izdevumi 2009.gadā bija 1 292,4 milj. latu, kas ir par 235,9 milj. latu jeb 15,4 % mazāk nekā 2008.gadā. Lielāko izdevumu daļu uzturēšanas izdevumos veidoja izdevumi atlīdzībai, kas 2009.gadā bija 653,7 milj. latu jeb 71,8 % no kārtējiem izdevumiem un 50,6 % no uzturēšanas izdevumiem. Salīdzinot ar 2008. gadu, izdevumi atlīdzībai ir samazinājušies par 120,3 milj. latu jeb 15,5 %. 2009.gada izdevumos atlīdzībai iekļauti darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, sociāla rakstura pabalsti un kompensācijas 133,6 milj. latu apmērā.

Izdevumi kapitālieguldījumiem 2009.gadā salīdzinājumā ar 2008.gadu ir samazinājušies par 34,2 % un bija 231,1 milj. latu, kas no kopējiem izdevumiem ir 15,2 %.

Pašvaldību līdzekļi 2009.gadā ieguldīti akcijās vai līdzdalībā komersantu kapitālā 9 milj. latu apmērā. Pašvaldības 2009.gadā ir aizņēmušās 13 milj. latu, lai segtu negatīvo finansiālo bilanci un realizētu lielus projektus.

Pašvaldību speciālā budžeta izpilde

2009.gadā pašvaldību speciālā budžeta ieņēmumi ir 81,7 milj. latu, bet izdevumi – 121,2 milj. latu. Pašvaldību speciālā budžetā finansiālais deficīts ir 39,4 milj. latu, savukārt 2008.gadā tas bija 8,1 milj. latu apmērā.

116 pašvaldībās izveidojās speciālā budžeta finansiālais deficīts, kas kopumā sasniedza 40 milj. latus. Lielākais finansiālais deficīts veidojās Rīgas pilsētai (29,5 milj. latu), Liepājas pilsētai (884 tūkst. latu). 32 pašvaldībās finansiālais deficīts bija robežās no 100 tūkst. latu līdz 470 tūkst. latu.

Lielākais speciālā budžeta finansiālais pārpalikums bija Smiltenes novadam – 71 tūkst. latu. 24 pašvaldībās finansiālais pārpalikums speciālajā budžetā bija robežās no 1 tūkst. latu līdz 55 tūkst. latu.

2009.gadā **ieņēmumi** pašvaldību speciālajā budžetā (ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus) ir 84,5 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2008. gadu ir samazinājušies par 93 milj. latu jeb 52,4 %. Lielāko pašvaldību speciālā budžeta ieņēmumu daļu veido Autoceļu fonda ieņēmumi, kurā no valsts budžeta saņemti 28,3 milj. latu. Pašvaldībām norēķinoties savā starpā, speciālajā budžetā saņemti 8,4 milj. latu. Speciālajā budžetā uzskaitītie maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi ir 4,5 milj. latu apmērā, bet privatizācijas ieņēmumi – 3,9 milj. latu apmērā.

2009.gadā pašvaldību speciālā budžeta **izdevumiem** (ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus) izlietoti 123,5 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2008. gadu ir samazinājušies par 62,8 milj. latu jeb 33,7 %. Izdevumu samazinājumu 2009.gadā salīdzinājumā ar 2008.gadu veidoja uzturēšanas izdevumu samazinājums par 32,8 milj. latu jeb 27,6 % un kapitālo izdevumu samazinājums par 30,0 milj. jeb 44,5 %. Proporcioniāli lielāko pašvaldību speciālo budžetu izdevumu daļu 52,5 % veido ekonomiskās darbības funkcijas nodrošināšana. Šie izdevumi 2009.gadā bija 64,8 milj. latu. Otra lielākā pašvaldību speciālo budžetu izdevumu daļa 15,5 % apmērā ir saistīta ar valdības vispārējiem dienestiem. Šie izdevumi 2009.gadā bija 19,2 milj. latu.

30.06.2010.

1303

Irēna Šuksta

67094210, irena.suksta@kase.gov.lv